

ANNALES SCIENTIA POLITICA

VOLUME 5, NUMBER 2, 2016

ANNALES SCIENTIA POLITICA

Vol. 5, No. 2, 2016

ŽÚBOROVÁ, V.: "Behind the Text". History, Development and Status of the Selected Political Science Journals in Slovakia. *Annales Scientia Politica*, Vol. 5, No. 2 (2016), pp. 30 – 42.

Abstract:

In recent years, political science as a discipline was described very negatively in the views of political elites, media and society. Despite the fact that their position in modern democratic societies went hand in hand with the word trends of political sciences in common, we are able to observe differences within the interpretation, the methodology, or in the context of scientific papers and publications. The main aim of the article is to analyse selected political journals in Slovakia in the context of their establishment in the international databases, in context of their thematic target and in the diversity in relation to the expertise of authors.

Keywords:

Journals, Political sciences, Content analysis, Slovak Republic, Academia

Príspevok bol prezentovaný na VI. Kongrese českých politológů 9. – 11. septembra 2015 v Prahe, v rámci plenárneho panelu Political Science in Visegrad and CEE Countries: History, Trends and Prospects.

VIERA ŽÚBOROVÁ

Department of Political Science and European Studies
Faculty of Social Sciences
University of St. Cyril and Methodius of Trnava
Slovak Republic
Email: viera.zuborova@ucm.sk

„ZA TEXTOM“. HISTÓRIA, VÝVOJ A POSTAVENIE POLITICKÝCH VIED VO VYBRANÝCH POLITOLOGICKÝCH ČASOPISOCH NA SLOVENSKU

VIERA ŽÚBOROVÁ

Department of Political Science and European Studies
Faculty of Social Sciences
University of St. Cyril and Methodius of Trnava
Slovak Republic
Email: viera.zuborova@ucm.sk

Abstract:

In recent years, political science as a discipline was described very negatively in the views of political elites, media and society. Despite the fact that their position in modern democratic societies went hand in hand with the word trends of political sciences in common, we are able to observe differences within the interpretation, the methodology, or in the context of scientific papers and publications. The main aim of the article is to analyse selected political journals in Slovakia in the context of their establishment in the international databases, in context of their thematic target and in the diversity in relation to the expertise of authors.

Keywords:

Journals, Political sciences, Content analysis, Slovak Republic, Academia

Úvod

V ostatných rokoch sme svedkami enormného nárastu zahraničných publikačných výstupov akademických pracovníkov. Kritériá

kladené na začínajúcich vedcov sa neustále zvyšujú. Daný jav je viditeľný takmer vo všetkých vedeckých disciplínach, nevynímajúc politické vedy. Práve tento vedný odbor klesá v intenzite prijímania nových študentov, no zamestnanci jednotlivých akademických pracovísk neustále tvoria kvalitné výstupy v oblasti vedy a výskumu.

Hlavným zámerom predkladaného článku je analýza trendov a postavenia vybraných politologických časopisov v podmienkach Slovenskej republiky, ako aj vytvorenie relevantného východiskového bodu pre interpretáciu súčasného stavu slovenskej politológie. Výber politologických časopisov vychádzal z viacerých kritérií, ktoré by mali poskytnúť objektívnejšie zhodnotenie ich doterajšieho statusu. Uvedenými kritériami sú predovšetkým:

- a) identický čas založenia a vydávania časopisov,
- b) vydávanie slovenskými akademickými inštitúciami,
- c) recenzovanie časopisov,
- d) zaradenie časopisov do jednotlivých medzinárodných databáz.

Na základe vyššie uvedených kritérií sme vybrali dva časopisy, ktoré splnili všetky stanovené oblasti. Východiskovým predpokladom je, že analýza publikačných výstupov politologických časopisov nám prinesie relevantný pohľad na stav slovenskej politológie, ako aj vymedzenie trendov napredovania časopisov.

V predkladanom článku čerpáme dominantne z obdobných prác z českého prostredia (Holzer-Chytilék-Pšeja-Šindelár, 2009a, 2009b), keďže podobné analýzy v slovenskom prostredí absentujú. Predkladaný článok sa bude zaoberať najmä tým, „kto“ publikuje vo vybraných časopisoch, aké je dominantné zameranie (odborná špecializácia – tematika, respektíve tematická orientácia) jednotlivých odborných článkov a akým spôsobom sa vybrané časopisy transformovali v rámci svojho vývoja (vznik, zmena formátu, logo, zamerania, počtu výstupov, publikovaným jazykom a pod.). Je potrebné pripomenúť, podobne ako to dokumentuje český príklad (Holzer-Chytilék-Pšeja-Šindelár, 2009a, 2009b), že predkladaný text nevychádza takmer zo žiadnych teoretických

predpokladov a má prevažne explanatórny charakter. Jeho primárnym cieľom nie je overovanie hypotéz, ale skôr prezentácia dát, ktoré v podmienkach Slovenskej republiky neboli dosiaľ spracované.

Metodický postup: metóda, dáta, výberový súbor

Za hlavnú metódu sme zvolili metódu obsahovej analýzy, ktorá bola aplikovaná na výberový súbor dvoch odborných recenzovaných politologických časopisov zodpovedajúcich štyrom stanoveným kritériám. Z výberového časopiseckého súboru vyšli úspešne len:

Slovenská politologická revue (Slovak Journal of Political Sciences: Fakulta sociálnych vied, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnave),

a

Politické vedy (The Journal Political Sciences: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici).

Tabuľka č. 1: Počet publikovaných výstupov v časopisoch za sledované obdobie

	Články	Diskusie	Recenzie	Komentáre	Informácie	Analýzy	Spolu
SPR	270	1	111	6	6	0	394
PV	194	143	129	0	148	0	614
Spolu	470	144	240	0	154	0	1008

Zdroj: autor

Analyzované časopisy nemali identické obdobie vzniku. Pokiaľ *Politické vedy* (ďalej len PV) vznikli v roku 1998 (pod „hlavičkou“ SAV v Bratislave), *Slovenská politologická revue* (ďalej len SPR) vydala svoj prvý „nultý“ ročník v roku 2000. Kľúčovým kritériom obsahovej analýzy bolo publikovanie autorov od roku 2001, odkedy majú obidva časopisy archivované jednotlivé články na svojich webových stránkach a v rámci externých internetových databáz. Z hľadiska konkrétnych predmetov výskumu boli kódované všetky druhy výstupov – štúdie, diskusie, informácie, recenzie a analýzy (pozri tabuľka č. 1).

Naša pozornosť bude dominantne zameraná na štúdie a diskusie, ktoré sú elementárnym východiskovým bodom analytického zhodnotenia zamerania a napredovania slovenskej politológie. Inšpiráciou pri postupoch kódovania boli českí kolegovia (Holzer-Chytilék-Pšeja-Šindelár, 2009a, 2009b), hoci sme sa od ich prístupu mierne odlišili. Kritériami boli: (1) rok

publikácie, (2) číslo ročníku, (3) autor / autori, (4) pracovisko, (5) krajina pôvodu, (6) zameranie – tematika, (7) kľúčové slová.

Produktivita: Kvantita vs. kvalita

Keď sa 27. októbra 2011 uskutočnilo prvé (a zároveň posledné) stretnutie redaktorov štyroch slovenských politologických časopisov: *Politické vedy: časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá* (vydavateľ Fakulta medzinárodných vzťahov a politických vied UMB v Banskej Bystrici), *Studia Politica Slovaca: časopis pre politické vedy, najnovšie politické dejiny a medzinárodné vzťahy* (vydavateľ Ústav politických vied SAV v Bratislave), *Almanach: Aktuálne otázky svetovej ekonomiky a politiky* (vydavateľ Fakulty medzinárodných vzťahov EÚ v Bratislave) a *Slovenská politologická revue – Slovak Journal of Political Sciences: revue pre politický a občiansky život* (vydavateľ Fakulty sociálnych vied UCM

v Trnave), zástupcovia redakcií sa zhodli, že kvalita a úroveň odborných článkov je často nahrádzaná kvantitou publikovaných článkov.

Texty slovenských a zahraničných autorov boli často nahrádzané autormi z domácich vydavateľských inštitúcií. Viaceré redakcie vo svojich začiatkoch bojovali pri tvorbe jednotli-

vých čísel s nedostatkom odborných textov a uchýľovali sa pri ich vydávaní k dopĺňaniu textov domácich autorov, ktorí sa stávali „skalnými“ prispievateľmi. Práve oni boli dominantnými lídrami niektorých ročníkov odborných časopisov.

Tabuľka č. 2: „10“ najproduktívnejších autorov v časopise SPR 2001 – 2015

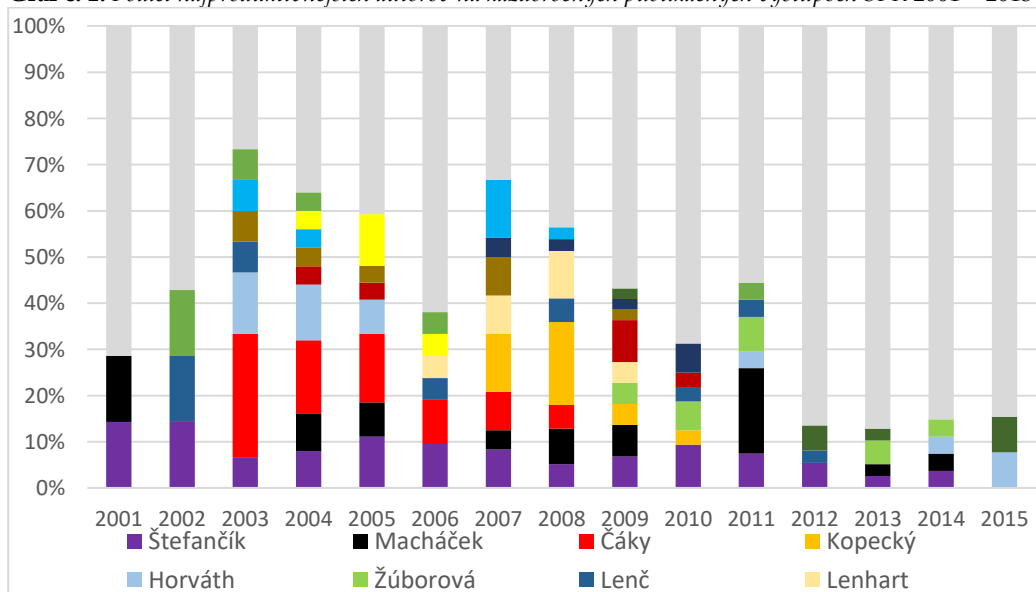
	Počet výstupov	Autor
1.	26	Radoslav Štefančík
2.	20	Ladislav Macháček
3.	19	Milan Čáky
4.	12	Pavel Kopecký
5.	10	Peter Horváth
6.	9	Viera Žúborová
	8	Jozef Lenč
7.	8	Erik Lenhart
8.	7	Daniel Klimovský
9.	6	Peter Csányi
10.	5	Pavel Maškarinec
	5	Juraj Hanuliak
	5	Martin Svatuška
	5	Richard Geffert
	5	Getnet Tamene
11.	4	6 autorov
12.	3	11 autorov
13.	2	26 autorov
14.	1	161 autorov

Zdroj: autor.

Pri detailnej analýze podielu najproduktívnejších autorov v Slovenskej politologickej revue za sledované obdobie je možné badať konštatovaný trend zo stretnutia redakcií. Od roku 2001 do roku 2011 sa daní autori permanentne vyskytovali v jednotlivých publikovaných ročníkoch SPR. Len v roku 2003 bol ich podiel bol vyšší ako 70 % a k jeho

poklesu došlo až v roku 2012, keď sa ich podiel ustálil na úrovni cca 10 % z celkových publikovaných výstupov. Jedným z možných dôvodov daného poklesu bola snaha redakcie publikovať nižší podiel domácej produkcie, ako aj podmienka publikovania v časopise výhradne v anglickom jazyku.

Graf č. 1: Podiel najproduktívnejších autorov na každoročných publikačných výstupoch SPR 2001 – 2015

Zdroj: autor.

V úvodných rokoch redakcia publikovala výhradne domácich autorov, ktorých články z pohľadu kvalitatívnej úrovne často nevykazovali dostatočnú profesionalitu. Absentovalo klasické rozdelenie odborného článku na úvod, teoretickú časť a hlavne metodologické vyme-

dzenie riešenej problematiky. Viaceré články boli taktiež kompilátmi častí monografií publikovaných autorov, alebo boli zverejňované dlhosiahle texty, ktoré tvorili kapitoly z už existujúcich alebo písaných monografií.

Tabuľka č. 3.: „10“ najproduktívnejších autorov v časopise Politické vedy 2001 – 2015

	Počet výstupov	Autor
1.	17	Ušiak
	17	Lasicová
2.	13	Novotný
3.	11	Mesíková
4.	10	Kazanský
	10	Štefániková
5.	9	Husenícová
	9	Ondrová
	9	Volner
6.	8	Ivančík
	8	Ježovicová
7.	7	Nečas
	7	Abrahám
8.	6	Hoscheková
	6	Kováčik
	6	Koper
	6	Pajtínka
9.	5	11 autorov
10.	4	13 autorov
11.	3	18 autorov
12.	2	50 autorov
13.	1	194 autorov

Zdroj: autor.

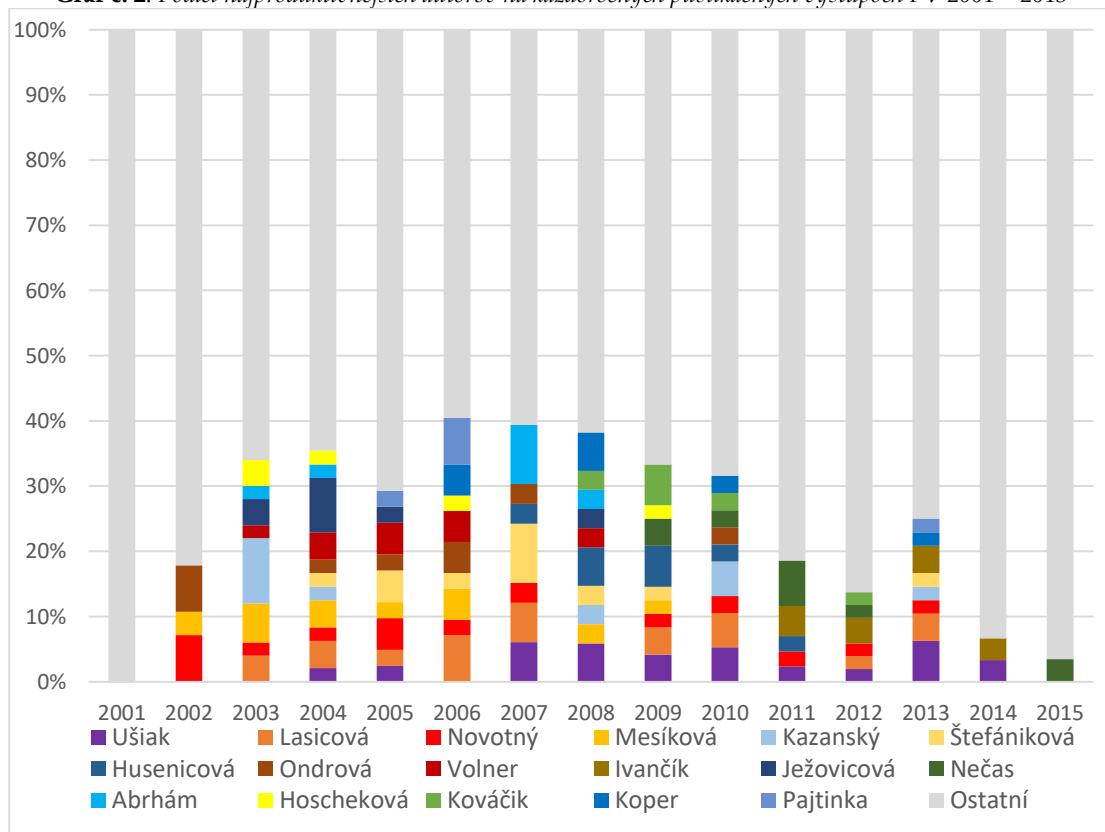
Analýza časopisu Politické vedy poukázala na identický začiatok publikovania ako SPR. Aj

v prípade Politických vied je viditeľný rovnaký „problém“. V počiatkovom období vydávania

časopisu bolo výrazné prepojenie počtu výstupov na obmedzený okruh autorov. Hoci daný podiel nie je až tak markantný ako v prípade SPR, čo môže byť spôsobené aj množstvom vydávaných výstupov v rámci jedného čísla, rovnaké problémy môžeme identifikovať pri oboch časopisov. Politické vedy sa podobne ako SPR snažili kvantifikovať svoje výstupy. Zverejňovali odborné texty, ktoré mali podobu učebnice a rozdeľovali ich do niekoľkých po sebe nasledujúcich čísel. Redakčná rada sa taktiež v niektorých číslach uchýľovala k „tra-

dičným“ krokom viditeľných pri SPR. Bola to duplicita niektorých textov (najmä recenzií) pri dvoch po sebe nasledujúcich číslach. Podobne ako u SPR, aj v rámci výstupov Politických vied došlo k poklesu autorov po roku 2012. Môžeme sa len domnievať či je daný pokles zapríčinený podobnými faktormi ako pri SPR. Na druhej strane však môžeme súhlasiť s českými autormi, ktorí analyzovali politologické časopisy v rámci Českej republiky.

Graf č. 2: Podiel najproduktívnejších autorov na každoročných publikačných výstupoch PV 2001 – 2015

Zdroj: autor.

Jan Holzer, Roman Chytilék, Pavel Pšeja a Michal Šindelář (2009a) sa domnievajú, že pokles publikovaných výstupov českých politológov v jednotlivých číslach je zapríčinený dvoma faktormi. Prvým faktorom je generačná obmena aktérov politologickej komunity. Druhým faktorom je motivácia skupiny autorov ku kvantitatívnemu navyšovaniu svojich publikačných výstupov z dôvodu kariérneho rastu v rámci pozícií v akademickojej obci.

Ďalšími znakmi, ktoré je možné analyzovať a porovnávať v kontexte kvality vs. kvantity je úroveň publikovaných článkov, respektíve

splnenie základných kritérií predurčujúcich časopis na zaradenie do medzinárodných databáz. Obe dva časopisy sú indexované v Európskom referenčnom indexe pre humanitné a spoločenské vedy (tzv. ERIH PLUS), ako aj ďalších databázach¹.

¹ Napríklad *Slovenská politologická revue* je indexovaná a abstraktovaná v rámci CEEOL – Central and Eastern European Online Library, Celdes, CNKI Scholar (China National Knowledge Infrastructure), CNPIEC, DOAJ, EBSCO (relevant databases), EBSCO Discovery Service, ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social

Na zaradenie časopisov do medzinárodných databáz existuje množstvo kritérií. Jedným z nich je publikovanie príspevkov v anglickom jazyku, čo úzko súvisí aj s vyšším podielom zahraničných autorov. Politické vedy v Banskej Bystrici aktuálne vydávajú ročne štyri čísla ročne, z toho dve čísla sú vydávané v slovenskom jazyku a dve čísla sú vydávané v anglickom jazyku. SPR začala vydávať kompletne čísla v anglickom jazyku až od prvého čísla v roku 2014, dovtedy bol obsah jednotlivých čísel kombináciou slovenských a anglických textov bez zrejmej logickej postupnosti. Prvé anglické články sa objavili v SPR až v roku 2007, hoci navonok bola prezentovaná ako viacjazyčný časopis s prijímaním odborných článkov aj v cudzích jazykoch (analýza výstupov preukázala, že to boli výstupy písané v nemčine a češtine). Pri časopise Politické vedy takýto znak absentuje, nakoľko sa výhradne zameriavali na slovenský jazyk a iné cudzojazyčné články (aj česky písané) prekladali vo svojich začiatkoch do slovenčiny. Môžeme sa len domnievať, že snahou vtedajšej redakcie bola popularizácia časopisu v slovenskom akademickom prostredí.

Ďalším znakom každého odborného článku je uvádzanie abstraktu a kľúčových slov. Aj napriek tomu, že obidva časopisy pôsobia v rámci slovenskej akademickej obce už dlhšiu dobu, abstrakty a kľúčové slová začali vyžadovať relatívne neskoro. Články v Slovenskej politologickej revue obsahovali abstrakty a kľúčové slová až od roku 2005, v časopise Politické vedy až od roku 2010. Do uvedeného obdobia v časopise bolo prítomné zhrnutie príspevku (resume). Formáty časopisov sa výrazne odlišovali od súčasnej formy. Najviac viditeľné je to u SPR, keď odborné články nemali rovnakú úpravu, citovanie odkazova a zhodnú formu použitej literatúry. Až od roku 2011 SPR prešla na nový formát, ktorá splňala základné požiadavky kladené na odborné texty v kontexte citovania, odkazovania a formy. Porovnanie obidvoch časopisov nám odkrýva jasný trend

pri ich začiatkoch, etablovaní sa v rámci národnej úrovne a pomalšieho vstupu na medzinárodnú úroveň.

Zameranie, špecializácia a kľúčové slová publikovaných výstupov

Ďalšími analyzovanými faktormi bolo odborné zameranie a tematika jednotlivých publikovaných výstupov (štúdie, diskusie) v obidvoch analyzovaných odborných časopisov. Samozrejme musíme mať pri analýze zamerania jednotlivých publikovaných výstupov na zreteli najproduktívnejších autorov, ktorí výrazným spôsobom ovplyvnili umiestnenie niektorých špecifických tém na vyšších pozíciách. Môžeme taktiež konštatovať, že zameranie, ako aj zvolené témy boli výrazným spôsobom (najmä v prípade SPR) ovplyvnené zložením redakčných rád v ostatných rokoch.

Ešte predtým, ako pristúpime k analýze dominantných tém v skúmaných časopisoch je potrebné objasniť tematickú orientáciu politologickej akademickej obce, ktorá úzko súvisí s publikovanými výstupmi a profiláciou jednotlivých politologických pracovísk na Slovensku.

Ako konštatujú Darina Malová a Silvia Miháliková (2002), výber skúmaných tém v rámci slovenskej politologickej obce úzko súvisí s možnosťami samotného pracoviska v kontexte možnosti financovania a kapacít riešených tém. Autorky konštatujú, že tematické zameranie sa v začiatkom formovania politologickej obce členilo do šiestich dominantných okruhov. Prvým okruhom boli tematiky spojené s politickými inštitúciami pôsobiacimi v rámci Slovenskej republiky (vrátane obširného komparatívneho zamerania). Napr. voľby sa na území Slovenskej republiky stali predmetným záujmom mnohých konferencií, monografií alebo odborných článkov či vedeckých projektov. Ďalším okruhom bola analýza a interpretácia správania politických aktérov v kontexte rôznych štátnych úrovní a spoločnosti. Tretia tematika bola spätá s medzinárodnými vzťahmi, zahraničnou politikou Slovenskej republiky, európskym rozširovaním a bezpečnostnými vzťahmi. Štvrtým okruhom bolo zameranie na reformu regionálnej samosprávy a verejnej správy. Piatym okruhom bola podľa Malovej a Mihálikovej (2002) oblasť politického myslenia a slovenských politických dejín zastrešova-

Sciences), Google Scholar, Index Copernicus, J-Gate, JournalTOCs, Naviga (Softweco), Primo Central (ExLibris), ReadCube, ResearchGate, Summon (Serials Solutions/ProQuest), TDOne (TDNet), WorldCat (OCLC); časopis *Politické vedy* je v súčasnosti zaradený do databáz IndexCopernicus, EBSCO, Central Eastern European Online Library a Proquest.

ných Slovenskou akadémiou vied v Bratislave. Posledným okruhom boli výstupy zamerané na ľudské a menšinové práva. Ako obidve autor-ky konštatujú, v začiatkoch formovania politických vied na Slovensku je viditeľná vysoká fragmentácia a „vysoká exkluzivita“ niektorých výskumníkov z hľadiska ich špecializácie. Tieto dôvody podľa nich bránili akademických diskusiám v kontexte s metodologickými a teoretickými východiskami.

Pri pohľade na zameranie publikovaných štúdií a diskusií v skúmaných časopisoch je viditeľný určitý diskurz s formovaním politických vied na Slovensku, najmä v kontexte dominantných tematických orientácií. Slovenská politologická revue bola zameraná najmä na okruhy politickej histórie, problematiky výskumu mládeže a politického systému Slovenskej republiky.

Tabuľka č. 4: Zameranie publikovaných štúdií v SPR v rokoch 2001 – 2015*

	Tematická orientácia	Počet výstupov
1.	História (politická história)	23
2.	Problematika mládeže	15
3.	Politický systém SR	10
4.	Sociológia	9
5.	Verejná správa a verejná politika / Teória volieb a volebných systémov	7
6.	Politické ideológie / Ekológia / Teória politických strán / Problematika etnicity	6
7.	Voľby na Slovensku / „Čínska“ politika	5
8.	Volebné kampane/ Politická komunikácia	4
9.	Filozofia/ Migrácia/ Voľby a volebné správanie/ Teória demokracie/ Politika a médiá/ Politický systém ČR	3
10.	Strany a stranický systém vo svete / Metodológia a politická veda/ História politického myslenia na Slovensku / Občianska spoločnosť / Transformácia k demokracii / Medzinárodné vzťahy / Globalizácia / Integrácia a europeizácia	2

* Prvých „10“ tém podľa najvyššieho počtu publikovaných výstupov.

Zdroj: autor.

Z pohľadu počtu publikovaných výstupov je zjavné prepojenie na najproduktívnejších autorov a zloženie redakčných rád. Typickým príkladom je počet publikovaných výstupov v SPR, keď na prvých miestach rezonujú témy úzko späté s najproduktívnejšími autormi (Čáky, Macháček, Horváth, Štefančík, Žúborová a pod., pozri bližšie tabuľka č. 4), ako aj zložením redakčnej rady (Štefančík, Macháček, Žúborová).

Pri porovnaní zamerania publikovaných štúdií a diskusií v obidvoch časopisoch sú vidi-

teľné jasné rozdiely najmä v tematických okruhoch obidvoch časopisov. Pokiaľ Slovenská politologická revue bola dominantne zameraná na „tradičné témy“, Politické vedy sú úzko špecializované na témy súvisiace s bezpečnosťou, medzinárodnými vzťahmi a témami vychádzajúcimi z medzinárodných a európskych kontextov. Jasne to dokazujú obidve zobrazené tabuľky 4. a 5., kde v kontexte v oblasti výstupov sú Politické vedy špecializovanejšie ako SPR, kde je viditeľná rozmanitosť tém.

Tabuľka č. 5: Zameranie publikovaných štúdií a diskusií v PV v rokoch 2001 – 2015*

	Tematická orientácia	Počet výstupov
1.	Bezpečnostné štúdie	22
2.	Politika a analýza	15
3.	Verejná správa a verejná politika	13
4.	Medzinárodné vzťahy / Etnické konflikty	12
5.	Medzinárodné organizácie / Ekológia	11
6.	Občianska spoločnosť	10
7.	Politický systém SR / Stredná Európa a politika	9
8.	Európske politiky/ Európska integrácia/ Terorizmus / Teória demokracie	7
9.	Európske občianstvo / Americká politika	6
10.	Migrácia a imigrácia / História / Geopolitika / História Slovenska/ Globalizácia	5

* Prvých „10“ tém podľa najvyššieho počtu publikovaných výstupov.

Zdroj: autor.

Na druhej strane je potrebné konštatovať, že SPR je flexibilnejšia v aktualizovaní svojej tematickej orientácie, keďže sa do zoznamu najpublikovanejších štúdií dostali aj populárne tematicky zo západnej Európy, ako napríklad politická komunikácia, volebné kampane

a mediálna oblasť politiky. Možno súhlasí s vyjadrením autoriek Malovej a Mihálikovej (2002), že výskumníci v podmienkach Slovenskej republiky sa zameriavajú na „horúce“ politické témy.

Schéma č. 1: Podiel kľúčových slov vo všetkých publikovaných výstupoch v SPR v rokoch 2001 – 2015

Zdroj: autor, pomocou online softvéru Word Cloud.

Samozrejme pre lepšie grafické zobrazenie (schéma č. 1 a 2.) pridávame aj analýzu kľúčových slov, ktoré odrážajú dominantné zastúpenie publikovaných výstupov najproduktívnejších autorov (či skôr ich samotnú špecializáciu).

Podiel kľúčových slov vo všetkých publikovaných výstupoch v SPR odráža fragmentova-

nosť tematickej orientácie, ktorá bola viditeľná v začiatkoch formovania politických vied na Slovensku, ako aj schopnosť flexibilného preorientovania na aktuálne témy v rámci spoločnosti. Na druhej strane však veľmi chaoticky a rušivo pôsobí neujasnenosť špecializácie časopisu.

Schéma č. 2: Podiel kľúčových slov vo všetkých publikovaných výstupoch v PV v rokoch 2001 – 2015

Zdroj: autor, pomocou online softvéru Word Cloud

Opačné tendencie vykazuje časopis Politické vedy, ktorý sa prevažne zameriava na otázky spojené s bezpečnosťou, medzinárodnými vzťahmi a európskymi problematikami. Daný smer bol potvrdený aj samotným šéfredaktorom časopisu, podľa ktorého založenie časopisu malo spĺňať dôležitú úlohu v kontexte vytvárania špecifického fóra pre „diskurz agendy, aká sa v Slovenskej republike do toho času neriešila alebo sa riešila len v rámci rezortných materiálov (Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo zahraničných vecí SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo vnútra SR a iné)“ (Ušiak, 2012, s. 153). Inými slovami v začiatkom formovania časopisu bola potrebná reflexia názorov na formovanie zahraničnej a bezpečnostnej politiky Slovenskej republiky, ako aj formovanie a zaraďovanie štátu do medzinárodných a európskych štruktúr.

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že z hľadiska tematickej orientácie obidva časopisy prejavujú identické znaky z hľadiska publikovaných tém, rozdiel je však badať v (ne)fragmentovanosti publikovaných výstupov. Zatiaľ čo SPR vykazovala v ostatných rokoch fragmentáciu tematickej orientácie, snažila sa publikovať aktuálne výstupy a tradičné témy, Politické vedy sa od svojich začiatkov špecializovali na agendu rezortných materiálov, ako aj formovania zahraničných a bezpečnostných diskurzov. Môžeme tak konštatovať, že z hľadiska tematickej orientácie si obidva časopisy nekonkurujú, čo na jednej strane prispieva k otvorenému priestoru pre akademickú diskusiu v mnohých oblastiach, na druhej strane ča-

sopisy si navzájom nekonkurujú, čo bráni ich napredovaniu. Vo svojich oblastiach výskumu sú dominantné. Jediným konkurenčným elementom je v tomto prípade len rýchlosť zaraďovania do medzinárodných databáz.

Krajiny a inštitúcie pôvodu publikovaných výstupov – inštitucionálna štruktúra

Ďalším porovnávacím kritériom bol pôvod výstupov. Cieľom bolo zistiť, ako sa výstupy prekrývajú s inštitucionálnou príslušnosťou autorov a regionálnou štruktúrou pracovísk.

V súčasnosti sú politické vedy – výskum a výučba – zastrešené deviatimi verejnými univerzitami a to Univerzita Komenského v Bratislave, Prešovská univerzita v Prešove, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici (časopis Politické vedy), Trnavská univerzita v Trnave, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnave (časopis Slovenská politologická revue). Medzi najmladšie pracoviská patrí Katolícka univerzita v Ružomberku a Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne. Ďalšou inštitúciou, ktorá v rámci svojich štruktúr zastrešuje politické vedy je Slovenská akadémia vied (SAV), v rámci ktorej štruktúr od roku 1990 pôsobí Ústav politických vied SAV.

Inštitucionálna štruktúra obidvoch politologických časopisov je veľmi identická, i keď s rozdielnym počtom publikovaných výstupov, keďže Politické vedy prijímajú a následne vy-

dávajú omnoho vyšší počet výstupov na jedno číslo ako SPR. Aj napriek tomu je možné vnímať rozdiely pri komparácii pôvodu publikovaných článkov. Predtým ako prejdeme na hlavné rozdiely pri publikovaných výstupoch obidvoch časopisov by by vhodné porovnať spoločné znaky. Obidva časopisy majú viac

ako 70 % podiel všetkých publikovaných výstupov zo slovenského prostredia. Musíme však zdôrazniť, že daná hodnota vyjadruje celkové obdobie analýzy časopisov v rokoch 2001 – 2015 a v ostatných rokoch podiel slovenských prispievateľov klesá.

Tabuľka č. 6.: Krajina pôvodu publikovaných výstupov v SPR v rokoch 2001 – 2015

	Krajina pôvodu	Počet výstupov
1.	Slovenská republika	321
2.	Česká republika	47
3.	Bulharsko	7
4.	Maďarsko	4
5.	Rakúsko	3
6.	Poľsko, Ukrajina, Slovinsko, Francúzsko	2
7.	UK, Japonsko, Belgicko, Nigéria, Ruská federácia	1

Zdroj: autor.

Druhý najvýznamnejší autorský podiel výstupov v SPR má Česká republika. Mierne vyváženejší je počet zahraničných výstupov je

v Politických vedách, kde sa na treťom mieste objavuje Poľsko. Zastúpenie maďarských autorov má len SPR.

Tabuľka č. 7.: Krajina pôvodu publikovaných výstupov v PV v rokoch 2001 – 2015

	Krajina pôvodu	Počet výstupov
1.	Slovenská republika	486
2.	Česká republika	70
3.	Poľsko	26
4.	Francúzsko, Ruská Federácia	6
5.	Bulharsko, UK	3
6.	Ukrajina, Rumunsko	2
7.	Nigéria, Čile, Srbsko, Rakúsko, Moldavsko, Taliansko, Kazachstan, USA,	1

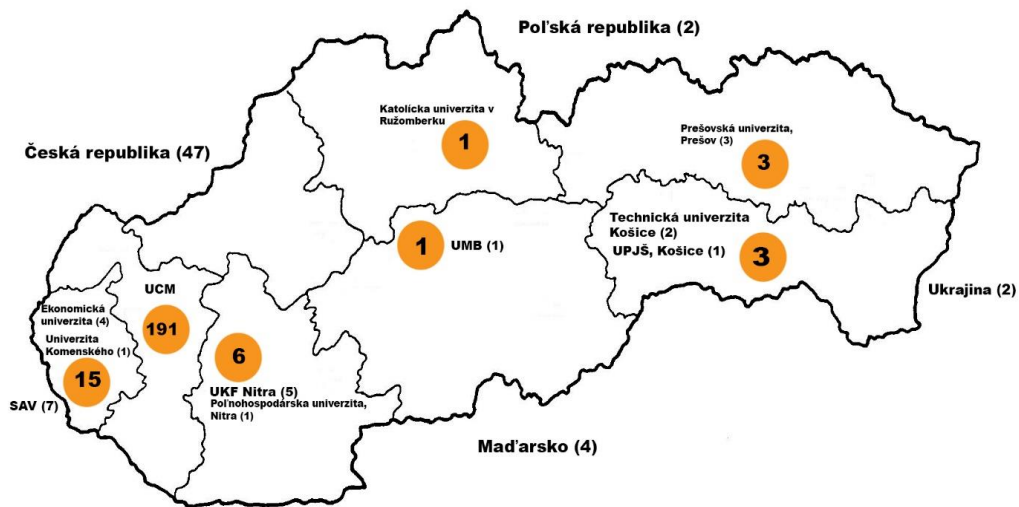
Zdroj: autor.

Pri porovnaní štruktúry publikovaných výstupov v rámci Slovenskej republiky sme postupovali totožne ako pri zahraničných autoroch. Do analýzy sme započítali dominantné publikačné výstupy v rámci Slovenskej republiky podľa krajov, s výnimkou výstupov, pri ktorých absentuje jasná afiliácia ku konkrétnemu pracovisku.

Pri pohľade na regionálne zastúpenie publikovaných výstupov môžeme konštatovať výraznú koncentráciu výstupov z miesta vydavateľského pracoviska. Analýza vykazuje dominantnú prítomnosť domácich autorov, ktorí sú zamestnaní na príslušnej univerzity (katedre) vydávajúcej časopis. Slovenská politologická revue z deviatich univerzít zastrešujúcich politické vedy eviduje za ostatné roky výstupy len

zo 7 univerzít (vrátane domácej) a to z Univerzity Komenského v Bratislave, z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, z Prešovskej univerzity v Prešove, Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a Katolíckej univerzity v Ružomberku. Minimálne zastúpenie v počte výstupov má SAV v Bratislave. Z iných publikujúcich pracovísk má výstupy Technická univerzita v Košiciach, Ekonomická univerzita v Bratislave a Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre. Z neuniverzitného prostredia publikovali pracovníci Štatistického úradu SR, Inštitútu INEKO (Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy) a Inštitútu pre výskum práce a rodiny v Bratislave.

Schéma č. 3.: Regionálna štruktúra publikovaných výstupov v SPR v rokoch 2001 – 2015*

Poznámka: Do analýzy neboli zahrnuté výstupy bez jasnej afiliácie na konkrétne pracovisko.

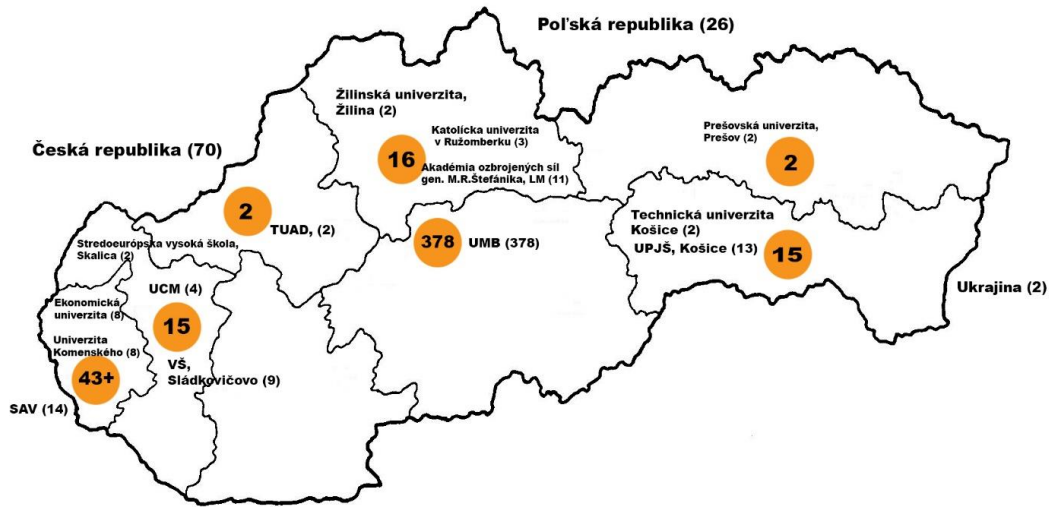
Zdroj: autor.

Zaujímavosťou je, že pokiaľ miestna štruktúra publikovaných výstupov v rámci SPR nezahŕňa inštitúcie a vysoké školy pochádzajúce z Trenčianskeho kraja, Politické vedy nemajú výstupy z Nitrianskeho kraja (porovnaj Schéma č. 3 a Schéma č. 4).

Pri analýze regionálnej štruktúry publikovaných výstupov v časopise Politické vedy evidujeme za sledované roky 7 z 9 univerzít (vrátane domácej) na Slovensku, ktoré zastrešujú v rámci svojich štruktúr politické vedy. Medzi vyššie uvedené univerzity patrí Univerzita Komenského v Bratislave, Univerzita Sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Prešovská univerzita v Prešove, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach a Katolícka univerzita v Ružomberku. Minimálne zastúpenie evidujeme aj pri SAV v Bratislave.

Z neuniverzitného prostredia publikovali v časopise Politické vedy autori z Ministerstva zahraničných vecí SR (2 publikačné výstupy), Evanjelického gymnázia v Tisovci (1 publikačný výstup), Vysoké školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave (1 publikačný výstup), 4people Slovakia v Bratislave (1 publikačný výstup), Strategic Atlantic Commission v Bratislave (1 publikačný výstup), Generálneho štábu Ozbrojených síl SR (3 publikačné výstupy), Kancelárie verejného ochrancu práv SR (1 publikačný výstup), Agentúry EÚ pre ľudské práva v Bratislave (1 publikačný výstup) a Paneurópskej vysoká škola v Bratislave (1 publikačný výstup). Výrazne nadzastúpenou bola Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, ktorá s jedenástimi výstupmi bola treťou najčastejšou inštitúciou (s výnimkou domácej) publikujúcou v časopise Politické vedy.

Schéma č. 4.: Regionálna štruktúra publikovaných výstupov v časopise Politické vedy v rokoch 2001 – 2015*

Poznámka: Do analýzy neboli zahrnuté výstupy bez jasnej afiliácie na konkrétne pracovisko.

Zdroj: autor.

Podobne je to aj s konkrétnymi pracoviskami. Už len v rámci porovnania Trnavského kraja, všetky výstupy pochádzajú výhradne z domácej produkcie a ostatné inštitúcie nemajú žiadne zastúpenie. Naopak je to pri časopise *Politické vedy*, ktoré má pomerne rovnomerné zastúpenie troch vysokých škôl sídliačich v Trnavskom kraji (okrem Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave aj Stredoeurópska vysoká škola v Skalici a Vysoká škola v Sládkovičove).

Záverečné poznámky

Pri záveroch sa nebudeme vracáť k jednotlivým interpretáciám a analýzám, ktoré boli detailne rozobrané v jednotlivých častiach predkladaného textu. Skôr sa budeme snažiť charakterizovať súčasný stav skúmaných časopisov, ako aj ich ďalšie napredovanie, keďže už obidva časopisy prechádzajú výraznými zmenami, čo sa odzrkadľuje na zvyšovaní kvality, odbornosti a otvorenosti publikačných možností.

Môžeme len súhlasiť s viacerými názormi v rámci odborných publikácií (Malová – Malíková: 2002; Holzer – Chytilík – Pšejša – Šindelár: 2009a, 2009b), alebo s názormi jednotlivých redaktorov časopisov (Štefančík, 2012; Ušiak, 2012) o postavení politologických časopisov v podmienkach Slovenskej republiky. Na jednej strane je viditeľný veľmi graduálny nárast vo zvyšovaní kvality a odbornosti časopisov,

ktoré si postupne začínajú konkurovať „bojom“ o zahraničných odborníkov.

Politické vedy a Slovenská politologická revue patria v súčasnosti medzi jediné časopisy, ktoré pôsobia vo viacerých významných databázach, no na druhej strane je potrebné konštatovať, že nevedia plne využiť daný potenciál. Hoci sú v súčasnosti reklama, PR a marketing nosnými piliermi pri oslovovaní potenciálnych „zákazníkov“ na trhu, časopisy stále viacmenej „čakajú“ na svojich prispievateľov.

Slovenská politologická revue začala zverejňovať svoje publikačné výzvy na webovej stránke Medzinárodnej asociácie pre politické vedy (IPSA – International Political Science Association). Taktiež boli zverejnené aj v rámci špecializovaných skupín na výzvy, uzávierky, granty a publikovanie v rôznych sociálnych médiách (Facebook a LinkedIn). Na úspešné presadenia sa v renomovaných databázach je potrebné nielen publikovanie v anglickom jazyku, ale taktiež podiel zahraničných autorov a citačného rámca z karentovaných databáz.

Slovenská politologická obec minimálne publikačné výstupy v rámci slovenských odborných časopisov. Jedným z hlavných dôvodov je skutočnosť, že ich nepovažuje za relevantné a hodnotné, pričom má skôr tendenciu publikovať v zahraničných časopisoch, ktoré sú na vyššej úrovni v hodnotiacich rebríčkoch (Scopus alebo Web Of Science). Časopis *Politické vedy* sa jednoznačne orientuje na sektorové politiky spojené s integráciou do medzi-

národných štruktúr, ako aj témy spojené so zahraničnou a bezpečnosťou politikou. Slovenská politologická revue vykazuje vyššiu fragmentovanosť publikovaných výstupov. Jedným z dôvodov sú časté zmeny vo vnútornej štruktúre redakčnej rady SPR a najmä v pozícií výkonných redaktorov, ako aj zmeny v pozícii zástupcu hlavného šéfredaktora.

Na záver môžem konštatovať, že obidva politologické časopisy v sledovanom období vytvárali adekvátne podmienky na prechod od kvantity smerom ku kvalite publikovaných výstupov, o čom svedčí aj súčasná pozícia v medzinárodných databázach. Aj napriek týmto evidentným pozitívam je nevyhnutné skonštatovať aj niektoré negatíva. Asi najmarkantnejším negatívom je neochota samotných politológov publikovať v domácich odborných časopisoch, pričom vychádza najmä z ich kategorizácie. Na druhej strane vyvstáva otázka popularizácie slovenských politologických časopisov a zlepšovania podmienok pre popularizáciu samotného študijného odboru politológia v univerzitnom prostredí.

Literatúra:

- HOLZER, J. – CHYTILEK, R. – PŠEJA, P. – ŠINDELÁŘ, M.: Jaká se produkuje politická věda? Tematická analýza publikací v českých recenzovaných politologických časopisech. *Politologický časopis*, roč. XVI., č. 2 (2009), s. 91 – 115.
- HOLZER, J. – CHYTILEK, R. – PŠEJA, P. – ŠINDELÁŘ, M.: Kým a kde se produkuje česká politická věda. Personálně-institucionální analýza publikací v českých recenzovaných politologických časopisech. *Středoevropské politické studie*, roč. XI., č. 2 – 3 (2009), s. 107 – 132.
- MALOVÁ, D. – MIHÁLIKOVÁ S.: Political Science – Slovakia. In: KAASE M. – SPARSCHUH V. – WENNINGER A. (eds.): *Three Social Sciences Disciplines in Central and Eastern Europe. Handbook on Economics, Political Science and Sociology (1989 – 2001)*, Berlin: GESIS/ Social Science Information Centre 2002, s. 343 – 357.
- ŠTEFANČÍK R.: Stretnutie redaktorov slovenských politologických časopisov. *Slovak Journal of Political Sciences*, Vol. 12, No. 2, (2012) s. 148 – 150.
- UŠIAK J.: Politické vedy/ Political Sciences in Slovak Journal of Political Sciences, Vol. 12, No. 2 (2012), s. 152 – 153.

Príspevok bol prezentovaný na VI. Kongrese českých politológů 9. – 11. septembra 2015 v Prahe, v rámci plenárneho panelu Political Science in Visegrad and CEE Countries: History, Trends and Prospects.